

[Morten Lange.]

er uafklaret, og at man derfor ikke er i stand til at gå ind i forhandlinger om et nordisk økonomisk samarbejde. Hvis forhandlingerne skal ske i lys eller i skygge af de Anders Andersenske fantasital — undskyld, de hr. Anders Andersenske fantasital, hvis det er i hans egenskab af folketingsmedlem, han fremsætter dem — vil jeg sige, at så kan det blive meget tvivlsomt, om vi nogen sinde når noget samarbejde noget sted. Men disse tal er der jo så mange reservationer på, så når først drikkepenge, og hvad der ellers skal regnes fra i fællesmarkedet, bliver trukket ud, vil vi formodentlig også dér kunne komme frem til et realistisk samarbejdsgrundlag. Men en af hovedbetingelserne og et af de punkter, hvor Danmark har størst ansvar i alle disse forhandlinger, er, at dansk landbrug har fundet sine egne ben og har en linje for fremtiden; ellers vil det være uhyre svært at diskutere nordisk samarbejde. Det vil formodentlig komme til at gå igen i noget af det, jeg vil trække frem, hvor jeg gerne vil gøre opmærksom på ting, som jeg synes landbrugsministeren kunne have sagt noget tydeligere, og hvor jeg vil præsentere noget, der minder om et alternativ.

Jeg var glad ved det, landbrugsministeren sagde om, at han ville overveje lån til byggeførmål. Jeg tror, investering i landbrugets strukturændring er en af de mest solide former for og måske i virkeligheden den eneste virkelig forsvarlige landbrugsstøtte, som mit parti er interesseret i at diskutere. Jeg er glad ved en sådan ombesindelse, men jeg savner stadig væk den klare målsætning på andre poster, som gør, at man kan finde ud af, hvad det er for bygninger, der skal investeres i. For det er jo det, der er kernen i sagen. Det gælder bygningsinvesteringer som et led i arronderingen, og om det fik vi kun forholdsvis svage erkendelser, for dér kommer landbrugsministeren jo igen i en af disse mærkelige kniber, ministre kan komme i.

Landbrugsministeren forklarede, at selvejjet skulle bevares, og i den anledning skulle man se at finde en forpagtningslovgivning. Det kan naturligvis med lidt god vilje give lidt mening, men det forekommer mig, at med det antal brug og de investeringer, vi forudser, er det uhyre nærliggende, at vi må finde frem til andre ejendomsformer i

landbruget som det sædvanlige. Så kan man finde frem til det med sorg eller glæde, eller hvad man ellers har lyst til. For mig er det vigtigt at finde frem til det som en nødvendig og rationel strukturudvikling, så vil jeg glæde mig over den; så kan vi sørge over, hvad der ellers måtte gå tabt. Men vi trænger til en helt klar formulering her, og der er én ting, der undrer mig: hvorfor går Kooperationen, hvorfor går Landbrugets egne organisationer ikke meget stærkere ind i billedet dér? De var dog de nærmeste til at træde ind i billedet til afløsning af det nuværende selveje.

Men det støder igen sammen med et andet problem, som landbrugsministeren kun strejfedede, nemlig spørgsmålet om rekrutteringen. Vi ved — det er tilkendegivet klart nok — at de yngste årgange i landbruget, de under uddannelse, er svindende små. Og hvad gør man? For den hårde kendsgerning er jo den, at uddannelsespladserne i dansk landbrug er så godt som forsvundet. Jeg tror, det er en af de ting, vi må se på i forbindelse med strukturomlægningen. Vi må simpelt hen skaffe uddannelsespladser. Jeg så helst store, producerende forsøgsbrug, som samtidig gav en nutidig landbrugsuddannelse, som vi sandelig i høj grad trænger til. Også noget, hvor Kooperationen og Landbrugsorganisationerne kunne træde ind — og det offentlige. Rekrutteringen er nok en af de vigtigste ting, hvis man skal gøre landbruget til et attraktivt erhverv, hvad man skal, hvis det skal have en fremtid.

Det er blot et par af de punkter, jeg mener vi trænger til at se på i forbindelse med videreudviklingen af dansk landbrug.

Vi kommer naturligvis også til at se på hele rækken af støtteordninger. Jeg kan give landbrugsministeren ret så langt, at selv ikke jeg ville være parat til at sige: nu hugger vi halsen over på samtlige de økonomiske støtteordninger, vi har. Det ville formodentlig være lidt for meget af et blodbad. Jeg kan også give landbrugsministeren ret, når han antyder en aftrapningsprocedure. Men jeg tror, vi skal være klar over, at denne aftrapningsproces skal være en temmelig omfattende sag, for ordningerne var i deres begyndelseskarakter midlertidige. De sigtede på noget bestemt, og det var ikke tanken, at vi til evig tid skulle subsidiere et eksporterhverv. Det er i sig selv en fejl-